Barkley Çocuk Dikkat Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Barkley Çocuk Dikkat Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17254

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Barkley Çocuk Dikkat Ölçe?i, aslen Russell A. Barkley taraf?ndan geli?tirilen ve özellikle dikkat eksikli?i semptomlar?n? ölçmeyi amaçlayan bir psikometrik arac?n Türkçe uyarlamas?d?r. Ölçek, çocuk ve ergenlerdeki dikkatsizlik, unutkanl?k ve organizasyon sorunlar? gibi belirtilerin ebeveyn veya ö?retmenler taraf?ndan de?erlendirilmesine olanak tan?r. Türkiye'deki geçerlik ve güvenirlik çal??mas? Sümeyra F?rat ve arkada?lar? taraf?ndan 2018 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk popülasyonunda psikometrik aç?dan tutarl? ve geçerli oldu?unu göstermeyi hedeflemi?tir.

Ölçe?in temel amac?, Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite Bozuklu?u (DEHB)'nun dikkat eksikli?i alt tipine özgü semptomlar?n ?iddetini ve s?kl???n? belirlemektir. Bu araç, klinik te?his süreçlerine yard?mc? bir tarama ve de?erlendirme arac? olarak kullan?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Dikkat Eksikli?i, Barkley, Çocuk De?erlendirmesi, DEHB, Uyarlama, Psikopatoloji, Dikkatsizlik.

Yazarlar

Sümeyra F?rat, G.U. Bolat, H. Gul, M.B. Baytunca, B. Kardas, A. Aysev, E. S. Ercan.

Amaç

Barkley Çocuk Dikkat Ölçe?i'nin temel amac?, çocuk ve ergenlerdeki dikkat eksikli?i semptomlar?n?n ?iddetini ve klinik düzeydeki önemini standart bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, özellikle ebeveyn veya ö?retmenlerin gözlemledi?i günlük ya?amdaki dikkatsizlik belirtilerini yakalamak üzere tasarlanm??t?r. Bu sayede klinisyenler, bireyin dikkat sorunlar?n?n kapsaml? bir profilini ç?karabilirler.

Türkçe uyarlama çal??mas? (F?rat ve ark., 2018), ölçe?in orijinal yap?s?n?n ve maddelerinin Türk kültürü ve diline uygunlu?unu test ederek, uluslararas? alanda kabul görmü? bu arac?n Türkiye'deki klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda güvenle kullan?lmas?n? sa?lamay? amaçlam??t?r.

Yap?

Ölçek, DEHB'nin temel bile?enlerinden biri olan dikkatsizlik (inattention) yap?s?n? ölçmeye odaklanmaktad?r. Dikkatsizlik, genellikle görevleri tamamlamada zorlanma, detaylara dikkat etmeme, yönergeleri takip edememe, s?k e?ya kaybetme ve unutkanl?k gibi davran??sal göstergelerle tan?mlan?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, bu davran??sal göstergeleri sistematik bir ?ekilde de?erlendirerek, çocu?un dikkat fonksiyonlar?ndaki bozulman?n derecesini kantitatif bir skor ile ifade eder. Bu, ölçe?in tek boyutlu bir dikkat eksikli?i yap?s?n? ölçtü?ünü varsayar, ancak baz? uyarlamalar alt boyutlar? da içerebilir.

Geçerlik

Barkley Çocuk Dikkat Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas? için geçerlik çal??malar? (F?rat ve ark., 2018) yap? geçerli?i üzerine yo?unla?m??t?r. Yap?lan analizler, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen dikkat eksikli?i yap?s?n? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulamay? amaçlam??t?r. Genellikle bu tür çal??malarda faktör analizi teknikleri kullan?larak ölçek maddelerinin beklenen yap?sal modele uyumu incelenir.

Kriter geçerli?i kapsam?nda, ölçekten elde edilen puanlar?n, di?er bilinen ve kabul görmü? dikkat veya DEHB ölçüm araçlar?ndan al?nan puanlarla korelasyonu incelenmi?tir. Yüksek korelasyonlar, Barkley Ölçe?i'nin klinik olarak ilgili yap?y? ba?ar?yla ölçtü?ünü destekler.

Güvenirlik

Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in ölçüm sonuçlar?n?n zaman içinde ve farkl? durumlarda tutarl? olmas?n? sa?lamak için kritik öneme sahiptir. F?rat ve arkada?lar?n?n çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l??? (Internal Consistency) yayg?n olarak kullan?lan bir güvenirlik göstergesidir. Bu, ölçekteki tüm maddelerin ayn? yap?y? ölçme derecesini ifade eder.

?ç tutarl?l?k genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile rapor edilir. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve güvenilir bir ölçüm sa?lad???n? gösterir. Ayr?ca, test-tekrar test güvenilirli?i gibi yöntemlerle ölçe?in zamana kar?? stabilitesi de de?erlendirilmi? olabilir.

Faktör Analizi

Barkley Çocuk Dikkat Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?nda faktör analizi, ölçe?in orijinal yap?sal modelinin Türk örnekleminde de korunup korunmad???n? belirlemek amac?yla kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in tek bir dikkat eksikli?i faktöründen mi, yoksa orijinal Barkley modeline uygun olarak birden fazla alt faktörden mi olu?tu?unu netle?tirmeye yard?mc? olmu?tur.

Faktör yüklerinin incelenmesi, her bir maddenin hangi faktöre yüklendi?ini göstererek, çeviri ve kültürel adaptasyon sürecinde maddelerin anlam bütünlü?ünün korunup korunmad???n? ortaya koyar. Ba?ar?l? bir faktör analizi sonucu, ölçe?in yap?sal geçerli?inin önemli bir kan?t?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) ve Ebeveyn/Ö?retmen Derecelendirme Ölçe?i

Format: Ka??t tabanl? veya dijital formda uygulanabilen derecelendirme ölçe?i.

Language Available: Türkçe (Orijinal: ?ngilizce)

Population Group: Klinik ve genel popülasyondaki çocuklar ve ergenler.

Age Group: Genellikle okul ça?? çocuklar? ve ergenler (6-18 ya? aral???na odaklanm?? olabilir).

Population Details: Türkiye'deki klinik ve okul örneklemleri üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Methodology: Gözlemsel de?erlendirmeye dayal? raporlama. Ebeveyn veya ö?retmen, çocu?un davran??lar?n?n belirli bir zaman dilimi içinde ne s?kl?kta gerçekle?ti?ini derecelendirir.

Anahtar Kelimeler

Dikkat, Psikometri, Çocuk Psikolojisi, Klinik De?erlendirme, Dikkatsizlik Alt Tipi, Tarama Arac?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Uyarlama çal??mas?n?n sorumlu yazar?n?n ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu yazar?n ileti?im adresi: sumeyrakina@gmail.com

Correspondence Address: Sümeyra F?rat (Adres bilgisi kaynakta detayl? verilmemi?tir).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Türkçe uyarlama çal??mas? 2018 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Orijinal ölçe?in geli?tirme tarihi daha eskidir.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m izinleri ve ücretlendirilmesi, orijinal geli?tirici Russell A. Barkley veya ilgili yay?nc? taraf?ndan belirlenir. Türkçe uyarlaman?n kullan?m? için sorumlu yazarlar veya ilgili akademik kurum ile ileti?ime geçilmesi gerekebilir.

Kaynaklar

F?rat, S., Bolat, G.U., Gul, H., Baytunca, M.B., Kardas, B., Aysev, A. ve Ercan, E. S. (2018).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Barkley Child Attention Scale validity and reliability study. *Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences, 31*, 284-293. DOI: 10.5350/DAJPN2018310306
Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: barkley-child-attention-scale-validity-and-reliability-study-toad.pdf

Barkley Çocuk Dikkat Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ancak, ölçek maddeleri genellikle dikkatsizlik semptomlar?n? (örne?in, "Detaylara dikkat etmez veya okul ödevlerinde, i?te veya di?er aktivitelerde dikkatsiz hatalar yapar," "Konu?uldu?unda dinlemiyor gibi görünür," vb.) derecelendirmeye yöneliktir. Maddeler, uyarlama çal??mas? referans?nda bulunabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM